

Muzeul de Artă Craiova

Corneliu Baba

1906–1997

Confesiuni – Pagini de jurnal

Palatul Jean Mihail
Calea Unirii 15, Craiova
2016

Corneliu Baba — biografie selectivă

(18 noiembrie 1906, Craiova – 28 decembrie 1997, București)

1926–1930 – Facultatea de Litere și Filosofie, București; 1934–1938 – Academia de Arte Frumoase, Iași, clasa Profesor Nicolae Tonitza; 1946–1950 – Profesor la Catedra de pictură, Academia de Arte din Iași; 1968–1977 – Profesor la Catedra de pictură, Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu”, București
1940–1990 – Participă la expoziții de grup, saloane oficiale regionale sau din Capitală, la expoziții de artă românească peste hotare, expoziții internaționale.

Expoziții personale: 1964 – Bruxelles, Berlin Est; 1970 – New York, Galeria Hartman; 1978 – București, Moscova, Viena; 1979 – Leningrad, Lvov, Chișinău; 1981 – Budapesta, Dresda; 1982 – Sofia, Ferrara; 1997 – București

Premii și Distincții: 1958 – Membru de onoare al Academiei de arte URSS; 1963 – Membru corespondent al Academiei Române; 1964 – Membru corespondent al Academiei de Artă, Berlin Est; 1970 – Membru al Academiei internaționale „Tommaso Campanella”, Italia; 1973 – Profesor emerit; 1989 – Premiul special al Uniunii Artiștilor Plastici din România; 1990 – Membru al Academiei Române; Premiul Național al Artelor Plastice oferit de Ministerul Culturii; 1992 – Membru de onoare al Academiei de Artă, Rusia; 1994 – Membru Honoris Causa al Academiei de Artă „George Enescu”, Iași; 1996 – Premiul de Excelență acordat de Uniunea Artiștilor Plastici din România.

Evenimente postume (proiecte coordonate de Maria Muscalu Albani):

1999 – Beijing, Muzeul Național de Artă, expoziție organizată în cadrul Anului internațional de artă, 2000; 2000 – Expoziție retrospectivă, Liège, Muzeul de Artă Modernă și Contemporană; 2001 – *Corneliu Baba*, Editura Parkstone, Londra (text: Pavel Șușară); Institutul Cultural Român și Televiziunea Română realizează filmul documentar „Corneliu Baba – Un artist și secolul său”, scenariul și regia Ion Cristodulo; 2004 – *Eu jucându-mă de-a Rembrandt*, Editura Institutului Cultural Român; 2005 – Se decide Muzeul de Artă de la Timișoara care va cuprinde și lucrările din donația C. Baba; 2006 – *Maestrul meu, Corneliu Baba*, Editura Brumar, Timișoara (text Liviu Lăzărescu); Academia Română găzduiește o amplă expoziție cu ocazia Centenarului Corneliu Baba; 2008 – *Corneliu Baba*, Editura Institutului Cultural Român; 2010 – Televiziunea Română realizează filmul documentar „Corneliu Baba – Libertatea acidă a singurătății”, scenariul și regia Ion Cristodulo, text Andrei Pleșu; 2012 – Expoziția „George Enescu văzut de Corneliu Baba” găzduită de Muzeul Național „George Enescu”, București; 2013 – Se decide Muzeul Colecțiilor unde vor fi expuse și lucrările din donatia C. Baba; 2014 – Apare volumul *Corneliu Baba – Un pictor din Est?*, Ed. Monitorul Oficial (text Pavel Șușară); 2015 – Atelier Corneliu Baba la ART SAFARI.

Primele amintiri ale copilăriei sunt legate de casa și grădina noastră din Craiova de pe strada Severinului No 5 bis. Tata avea în str. Severinului două proprietăți alăturate. În casa mai mică locuiam noi – îmi amintesc de un cerdac galben pe care alergam până mă potolea mama, de salonașul întunecat în care mirosea întotdeauna a lucruri vechi și a praf, de un divan roșu cu ciucuri, de un gramofon cu pânlie de alamă în care suflam „atacul” pe care îl aveam și pe... plăci. Îmi mai amintesc de odaia bunicii mele unde era un ceas vechi cu greutatea ce ticăia a bătrân, apoi de atelierul cu fereastra mare ce da spre stradă. Aici, printre studiile din tinerețe ale tatălui meu, într-un colț pe perete, se afla panoplia cu arme de vânătoare. După moartea bunicii (1916) odăița ei de lângă atelier a fost mobilată cu un birou, cu un dulap unde erau cărțile și revistele ce mi-au ținut tovărășie în copilăria mea, o canapea pe care mă tolăneam la vârsta când cititul devine o patimă și citeam tot ce-mi cădea în mână.

Genealogia familiei mele e cât se poate de simplă. Tatăl născut în 1963 în Caransebeș a fost pictor și a trăit până în 1952. În tinerețea sa rămas orfan de mic și crescut cu greu de bunica ce avusese încă opt copii înaintea lui...

2 Cu ajutorul unui om bogat, un anume conte ungar von Bissingen, care-i descoperise aplicațiile ce avea pentru pictură a plecat la Viena prin anii 1893-94 unde a urmat cursurile Academiei de Artă de acolo.

Gheorghe Baba Student la Viena
colecție particulară

După 3 sau 4 ani s-a înapoiat acasă, a fost un timp în serviciul vamei Orșova, a trecut clandestin munții la Turnu Severin și s-a stabilit la Craiova unde a început prin a fi retușeur la un fotograf și profesor de desen în familiile cu stare din oraș.

A cunoscut-o în acest timp pe mama care era deasemeni refugiată cu părinții săi din Banat, s-au căsătorit și au locuit în Craiova până în 1921 când dorul de locurile natale l-a făcut să se reîntoarcă din nou în Caransebeș.

Gheorghe Baba

Numele Baba îl datora se pare unui străbunic care crescut de o bătrână – fiind orfan – a căpătat porecla de Albabei, nume ce era cam greu de scris în registrele austriece din acea vreme. De aceea numele s-a simplificat și a rămas Baba. Această versiune o știu de la tata. Mama se numea Matilda Ciortuș. Ciortușii erau și sunt destul de numeroși în părțile Bozoviciului. Bunica, despre care am vorbit la început, era de origine germană – din Steierdorf – se numea Zeller. Bunicul era însă român din Bozovici. Mi-l amintesc din copilărie, ca pe un bătrân morocănos. Era slab, avea mustăți lungi albe și bolborosea într-una.

3

Cele două surori ale mele trăiesc în Lugoj – una este farmacistă, Elisabeta Baba. Cealaltă, Cecilia Daicovici, fostă profesoară, este căsătorită cu un preot, Damaschin Daicovici. Aceasta este toată familia mea care cu mine odată se va stinge.

Cecilia, Matilda, Elisabeta, Gh. Baba și Corneliu Baba, 1912
colecție particulară

Dar să mă întorc la casa și grădina copilăriei; în dosul casei celei mici în care locuiam noi era grădina cu un nuc mare, cu viță multă și de toate soiurile, legată pe sârme speciale, cu pomi ale căror crengi vara erau sprijinite cu propte din pricina greutateii fructelor, cu un eleșteu lângă gardul din fund în care mișunau pești mici și broaște mari, cu o fântână veche și adâncă. Grădina era mare. Și acum când mă gândesc ce singur ești în ea parcă mă tem. Noaptea din mahalalele vecine veneau foarte des hoții. Treceau din grădină în grădină, rupând scândurile gardurilor, apoi urcau pe poteca ce ducea spre dosul casei și spre curtea păsărilor. Aici goleau cotețul de rațe sau găini și furau ce găseau prin curte. A doua zi mă duceam după tata prin grădină încercând să reconstituim drumul pe care au venit și să mai descoperim pagube.

În fundul grădinii era regatul meu. Aici erau desigur de mei, de plante cu frunze mari sub care mi se spunea că sunt șerpi. Grădinile alăturate ale vecinilor noștri din stânga și din dreapta mergeu paralele cu a noastră într-o pantă nu prea mare și care se termina cu valea numită „Fântâna Jianului”.

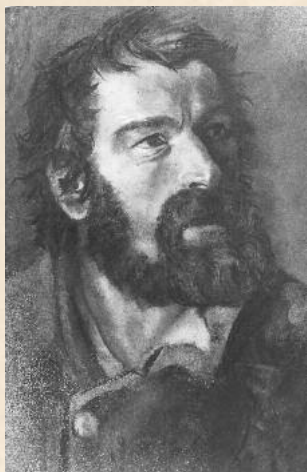
Pagini de caiet colecție particulară

La începutul străzii Severinului, unde locuiam noi, mai toate casele erau ale unor mari proprietari care trăiau ce mai bună parte a anului în străinătate sau la moșie. De altfel Craiova trecea drept un oraș „boieresc”. Budurăștii, Urdărenii, Izvorenii, Cernățeștii, Nicolaizii, vecinii noștri ne priveau cu îngăduință și cu dispreț. Eram numiți „ardelenii” din pricina originii tatălui meu. Despre acești oameni auzeam des vorbindu-se în casă, dar de ei nu îmi aduc aminte să-i fi văzut decât foarte rar.

În partea din fund a grădinii noastre nu știu prin ce an, probabil prin 1912-1913, tata a pus să se construiască atelierul. O singură încăpere cu un geam mare spre nord. N-am înțeles niciodată de ce acest atelier era clădit jumătate în pământ. Îmi amintesc că igrasia se urcase pe pereții grenă, că lambriurile de lemn vopsite verde putreziseră și că în întreg interiorul plutea un aer umed, mucegăit.

De atelierul acesta cu pereți interiori vopsiți grena, cunt legate multe amintiri ale copilăriei și primele amintiri legate de meseria de pictor.

Studiu (1880)

cărbune, 40 x 26,5 cm,
nesemnat, nedatat
colecție particulară

Peisaj (1924)

ulei pe carton, 39 x 88 cm, semnat, nedatat
colecție particulară

În atelier cei 3-4 ucenici și lucrători ai tatei, Gheorghe, Iancu, Jean Listevanu (ciungul), Nicu poleitorul îngrijeau icoane de la iconostasele diverselor biserici ce avea tata angajate în timpul verii. Pe șevalete stăteau înșirate praznice cu două fețe pe care le pictau la rând și le treceau din mână în mână. Tata se ocupa de obicei de icoanele împărătești. Mi-l amintesc cum trecea pensula lată de păr de veveriță peste fruntea asudată

și plină de mici bucățele de aur cu care poleia, cum prindea foițele din zbor pe pernița de piele de căprioară lăsându-le puțin să plutească în aer. Când poleia icoanele, în atelier mirosea a scherlak sau mixtion. Mie îmi plăcea grozav și toată vremea stătem pe lângă el și pe lângă lucrătorii cu care eram prieten. Pe pereții atelierului erau atârinate lucrări în cărbune din vremea studiilor tatălui meu la Viena. Aceste imagini neschimbate ani de zile au rămas fixate ca icoane dragi ale copilăriei mele. O amintire vagă mă duce undeva mai departe. Poate această amintire este cea mai veche.

Este legată de strada Cazarmelor unde părinții mei au locuit până a se muta aici. Amintirea e asociată cu mirosul de havană și acela al unor uleiuri bune. Tata întrebunța culori „Massini” care aveau un miros special, foarte plăcut și pe care le aducea din străinătate. Văd imaginea ștearsă a tatălui meu stând aplecat în fața chevaletului, apoi – fără nici o legătură – un mic fragment dintr-o noapte de pomină când în curtea casei se întinsese „ultima masă” la care s-a benchetuit până la ziuă în așteptarea... sfârșitului lumii. Era în noaptea când cometa Halley trebuia să atingă pământul și să-l distrugă. Lumea se hotărâse să trăiască ultimele ceasuri chefuind. Aceasta era probabil prin 1910. Îmi amintesc de la această masă pe Ion Anestin, care era prieten cu tata demult, din tinerețea lor, de pictorul Negoșanu, care a

trăit până acum vreo 15 ani – de pictorul Gelep, care trecea drept un boem foarte elegant dar care n-a făcut mare lucru în meseria lui.

Tatăl artistului (1934)

tuș, 28 x 16 cm, nesemnat, nedatat
colecție particulară

Prin 1914 în atelierul din strada Severinului nu se mai putea lucra din cauza igrasiei ce acoperea mai mult de jumătate din pereți. În vara lui 1915 casa noastră despre care am vorbit la început s-a reparat și atelierul s-a mutat în încăperea alăturată de camera bunicii. Aici am început primele desene în cărbune și am învățat să colorez cu pensula moale și cu miez de pâine. Îmi făceam autoportrete privite în racursi. Toată ziua trebăluiam prin atelier. Tata se entuziasma când mă vedea că lucrez cu „pete mari” și îmi amintesc cu ce emoție ascultam de fiecare dată întoarcerea tatei din oraș spre a-i arăta „procopseala” cum spunea el. Tata nu m-a învățat sistematic. Mă lăsa să lucrez ce vreau, îmi recomanda însă să las culorile pentru mai târziu și să

învăț să „colorez” cu cărbune. „Cu o bucată de cărbune poți colora perfect. Când știi să pictezi în felul acesta paleta cu 8 sau 10 culori nu te va mai încurca”. Acestea sunt niște adevăruri valabile pe care le-am transmis și eu elevilor mei de mai târziu.

Tata picta uneori în atelier „naturi moarte”. Îmi vin în minte zilele de vară și simt parcă mirosul de fructe de pe masa unde era așezată natura moartă. În aer plutea fum de havană și parfum de uleiuri bune.

Eu pe scăunelul meu
lucram un „autoportret”
sau natura mea moartă.
Tata fredona încet și
orele treceau plăcut.

Între 4 și 14 ani atelierul
și grădina erau refugiu
meu. Acolo îmi realizam
visurile de ucenicie în
ale picturii și visurile de
copil. În grădină aler-
gam singur printre hara-
cii încărcăți cu pătlăgele
roșii coapte pe care le

strângeam în mici movilițe și cu care bombardam inamicii imaginați ascunși sub frunzele mari ale dovlecilor sau în desișul de smeură cu strigăte de „ura!”. Goleam caișii și vișinii primăvara, încercam ciorchinii de struguri toamna și de pe acoperișul unei magazii ușoram crengile unui prun. Pe acoperișul atelierului am fumat prima dată la 10 ani primele țigări confecționate din mătase de porumb.

În anul acela (1916) când armatele germane ocupaseră Craiova, mi-am făcut provizie pentru iarnă, ascunsă în pământ lângă un vișin.

Pagini de caiet
colecție particulară

7

Prin 1913 am intrat în clasele primare la școala „Traian” din Valea Vlaici. N-am prea multe amintiri din vremea aceea. N-am fost un elev nici prea bun nici prea rău.

Eram oarecum protejat fiindcă desenam și poate de asta mi se îngăduiau multe. Probabil că era prin 1914 când la Craiova a venit familia regală ca să inaugureze Monumentul Independenței din Parcul Bibescu. Pe vremea aceea un eveniment ca acesta însemna „ceva”. Îmi amintesc că la școala noastră s-a organizat un fel de serbare, familia regală urmând să vină în trecere pe acolo. Eu am fost așezat la un chevalet și pus să pictez când va trece regina. Tata era lângă mine, îmbrăcat în redingotă. Regina a trecut, mi se pare că m-a mângâiat pe păr și a spus „Schon”.

...Iată că îmi amintesc un eveniment: soldații trecând plini de paraf și sudoare spre Bulgaria. Începuse războiul din 1913. Eu rupeam flori și le aruncam – așa cum spunea mama să facem și din inițiativă proprie îi întrebam „Când începe lupta?” „Măine!” îmi răspundea câte unul. Eu fugeam în casă luam pâlnia de la gramofon și suflam atacul în fundul grădinii unde alergam victorios spre inamicii mei imaginari. Când s-au înapoiat tata nu-mi dădea voie să mă apropiu de ei. Aduseseră holera și în oraș începuseră să moară oamenii. Peste un an a început războiul european. Îmi amintesc o după amiază de

vară. Ascultam pe mama citind tare din gazete relatări în legătură cu asasinatul de la Sarajevo. În anii războiului 1914-16 (până la ocupația germană) soseau săptămânal reviste ilustrate cu cronici de pe fronturile de luptă. Una dintre ele se numea „Războiul Popoarelor” editată de Ion Gorun. Aici îmi găseam surse de inspirație. Desenam și coloram cu acuarele copii după ilustrații de Georges Schott, Matania, Theo Matheyko. Schimbam din exces de patriotism uniforme, când dușmanii erau aceia care păreau să aibă semne de victorie. Uneori îl foloseam de model pe bătrânul neamț Wilhelm Starck încartiruit în casa noastră, care sătul de război și de „victorii” trăia cu gândul dus departe la fiul lui de pe alt front.

Războiul părea fără sfârșit. Neutralitatea noastră împărțise oamenii în două categorii. Acei care voiau să ne răfuim odată și cei pașnici. Cei dintâi erau din ce în ce mai mulți. La berării se cântau cuplete în care se ironiza lipsa de curaj și rezerva în care stătea guvernul român.

Pagini de caiet
colecție particulară

Câte un diseur cu pantaloni cadrilați, pălărie „canotier” și bastonaș cânta cam așa:

Căci Marghiloman nu vrea război

Ca să putem porni și noi

Să îi salvăm pe-ai noștri frați

Eu mă duceam seara pe la 7 la grădina lui Iancu de pe Smârdan și ascultam de la o masă din fund cupletele. Era în epoca de glorie a lui Iulian. Pe urmă a venit în sfârșit și mult așteptata răfuială. Într-o noapte a sunat goarna pe

străzi, iar a doua zi soldații au început să treacă plini de flori, stând câte trei pe afeturile tunurilor trase de cai sau mergând pe jos prin praf, încărcăți de raniță și tot felul de greutateți în spate. Unchiul meu, unul profesor de istorie, maior de vânători în uniformă maron cu pălărie cu pene de cocoș, celălalt farmacist militar au venit la noi în ținuta lor impresionantă să-și ia rămas bun.

În timpul verii după primele victorii din Ardeal, stegulețele noastre de pe harta ce

9

aveam în casă, se retrăgeau mereu. Surorile mele și cu mine încurcam lumea la un spital înțesat de răniți ce fusese instalat la școala noastră primară.

Depănam pansamente toată ziua și priveam brancardele ce soseau încărcate cu trupuri sângerânde acoperite cu mantale murdare. A venit apoi retragerea și în zilele lui noiembrie 1916 armatele germane au invadat Oltenia și Muntenia după ce câteva zile drumurile fuseseră înțesate cu oameni ce fugeau amestecați printre soldați, în debandadă, cu fețe livide, cu bărbi crescute, venind de pe frontul sfărmat de la Jiu, târându-și prin noroiul drumurilor picioarele învelite în opinci sau goale învinețite de frig.

Retragerea și exodul jalnic au durat vreo trei zile și trei nopți. În casa noastră dormeau pe jos țăranii și ostași desculți cu picioarele degerate refugiați dinspre Tg. Jiu sau Turnu-Severin. În dimineața celei de a 4-a zi tata a intrat în casă palid și cu o voce stinsă și înecată ne-a anunțat: „Au intrat nemții”.

Pe stradă prin fața porții trecuseră primii ulani călare cu sulitele lor lungi înfipte în șei. Din dosul perdelelor priveam armata străină care începuse să se scurgă pe strada noastră și care timp de două săptămâni nu a mai conținut.

10

Păstrez o schiță din prima zi a intrării germanilor în Craiova, o schiță ce am făcut-o în stradă unde m-am așezat în mijlocul unui grup de soldați adunați lângă o bucătărie de campanie. Soldații își aduceau aminte de copiii lor lăsați undeva departe deaceia mi-au dat „fileri” mulți, cărți poștale ilustrate iar un ofițer a cerut voie mamei să scrie în jurul desenului o amintire... Desenul acesta îl păstrez.

De la lagărul de prizonieri români de la Ișalnița din preajma Craiovei trecea zilnic același convoi funebru format dintr-un lung șir de care trase de boi, ce mergeau spre cimitir încărcate cu trupurile slăbănoage și mâncate de păduchi ale nenorociților ce mureau ca muștele.

Tata făcuse o colectă pentru ei, căpătase autorzație și tăiase vreo 15 oi pe care le-a trimis în lagăr. Părinții mei, amândoi vorbeau bine nemțește și în casa noastră au fost încartiruiți în mai multe rânduri soldați germani cu

care familia se împrietenise. Erau bieți oameni care vorbeau despre casele lor, despre femeile și copiii lor. Se fereau unii de alții. Când rămâneau însă singuri mărturiseau că s-au săturat de război.

În al doilea an de ocupație, 1917, am intrat în liceu. Fosta clădire a liceului Carol I era spital. Cursurile noastre se țineau la școala Madona Dudu cu o parte din profesori improvizați. Eu desenam toată vremea, ba în anul acela am expus câteva mici uleiuri la un încadrator de uleiuri depe strada Unirii și am vândut unul sau două dintre ele. Tata era un bun patriot. Trăise în

copilărie și în tinerețe printre nemți. Îi respecta ca popor dar îi ura ca ocupanți. Nu visa decât plecarea lor și reîntregirea țării sfârtecate. În casa noastră se adunau seara câțiva intelectuali, prieteni ai tatei.

Ocupația s-a terminat odată cu înfrângerea germanilor. Asta se petrecea în iarna lui 1918. Pe străzi, cetățenii entuziasmați și beți de patriotism, dezarmau soldații bătrâni care păreau bucueroși și ei parcă să scape de balastul ce purtau cu ei.

11

În școală veniseră elevi noi dintre cei ce fuseseră plecați. „Boierii” sosiseră acasă din bejenie și în clasă au apărut în primele bănci Măldărescu, Vernescu, Demetriu, Herescu. Erau aproape toți foarte buni la carte și întrecerea era între ei și câțiva băieți dela țară, ambițioși și „tocilari” dintre care îmi mai amintesc pe Mitran și Zane. Venea apoi categoria noastră, un fel de „boemă” – băieți de mici funcționari sau de oameni de condiție modestă, de la mahalala. Aceștia erau cei care făceau de obicei clasicul teatru tragicomic cu profesorii de modă veche cărorora li se dăduseră fel de fel de porecle, transmise din generație în generație.

Plasați către fundul clasei erau cei foarte des eliminați pentru năzbâțiile copilărești, pentru fumat, pentru copiatul la teză, pentru lectura pe sub bancă a cărților... extrașcolare... Maupassant, Zola, Boccaccio, Sherlock Holmes. Liceul avea câțiva profesori excelenți, cu faimă mare, dar la vârsta aceea ce se putea cere de la noi? „Ciungul” de la științe naturale, „Țiganul” de la istorie, „Piticul” tot de la istorie, „Moș Nache” de limba română, „Marinică Chiorul” de la zoologie. Au murit toți demult. Erau profesori de modă veche, serioși, dar înăcriți din cauza meseriei lor monotone, din cauza atâtor zeci și sute de copii, mai mari sau mai mici ca noi, răi și neîngăduitori ca noi sau poate și mai răi și mai neîngăduitori. Îi văd prin ceața celor 40 de ani ce au trecut și le aud parcă glasurile... Pare-se au fost ieri...

La vârsta de 12 ani, în viața mea a apărut pasiunea pentru muzică. Unchiul meu Marius, nu știu cu ce ocazie, după întoarcerea lui din război mi-a dăruit un acordeon cu două rânduri de clape. Eram în vremea aceea în clasa a II-a de liceu. Radu Vernescu avea niște caiete de muzică foarte îngrijit scrise. El urma vioara cu una din surorile Capotti-De Angelis. Poate că aceste caiete frumoase pe care eu începusem să descifrez notele, poate acordeonul la care învățasem să silabisesc, poate faptul că o colegă a surorii

12

mele a venit într-o zi de la școală cu o vioară învăluită într-un jurnal și m-a învățat cum să pun degetele pe coarde și cum să trag cu arcușul sau nu știu ce anume, dar cert este că din ziua aceea am voit mai mult ca orice să învăț vioara. Tata s-a lăsat convins și m-a trimis să învăț la o prietenă bătrână a familiei care dădea lecții, M-me Ignătescu.

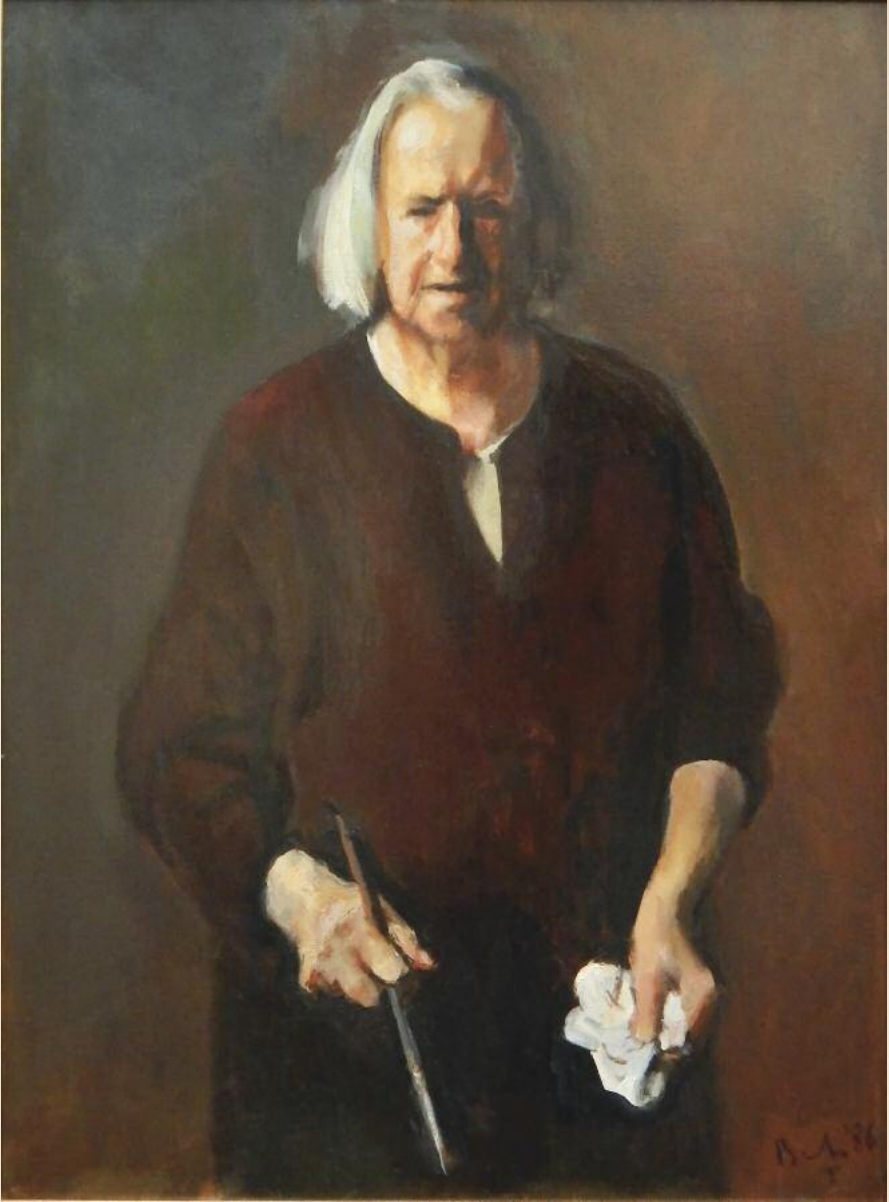
Mă uitam uimit la dânsă cum trăgea arcusul fără să scârțâie și cum îi cădeau degetele pe coarde ca niște ciocănele. Am început cu metoda Klenk și am ajuns la un exercițiu în $\frac{3}{4}$ care avea caracter de vals. Mi-l amintesc încă în întregime. M-am oprit, și aceasta pentru totdeauna.

Lecțiile costau mai scump la alți profesori, dar tatei i s-a părut că n-are rost să mai continui. Ani de zile am suferit. Am învățat cum am putut pe ascuns, furând de unde apucam. Am reușit să pot descifra o partitură grea și să înțeleg în linii mari muzica pe care nu știu dacă o iubesc mai puțin decât pictura. Dar acum s-a sfârșit. Am avut viori multe de atunci. În atelier, în pauze, exersam un fragment de studiu sau seara aveam ora mea când parcurgeam din maldărele de note fragmente de concerte sau de sonate pe care rar le duceam până la capăt și pe care le cântam „ad libitum”. Simțeam însă cum trebuiau cântate, auzeam în minte tot și asta oarecum mă mulțumea.

13

Într-o zi, prin 1920, orașul s-a umplut de afișe care anunțau un concert extraordinar Enescu.

Întârziind în acest ultim deceniu, când meșteșugul culorilor este găzduit sub titlul speculativ de „arte vizuale” mă simt în acest frământat Est desconsiderat de amatorii de noutate; în lumea aceasta pictura mea își caută un loc al ei, onorabil.

Autoportret, 1986

ulei pe pânză, 101 x 83 cm, semnat dr. jos cu brun
donația C. Baba

Pictez de preferință oameni. Realist prin tradiție, prin temperament și gândire, mă consider posesorul unui registru nelimitat de înțelegere a valorilor plastice indiferent de manieră și tendință. Ceea ce mă interesează este calitatea picturii ce fac și sentimentele pe care vreau să le transmit.

Nu fac pictura secolului sau a epocii pe care o traversăm. Fac pictura mea.

Îmi place să mă știu un apărător al ultimului cap de pod al picturii mari. Dar nu am nici intenția și nici dreptul să fac procesul căutărilor și speculațiilor ce neliniștesc viața. Aruncând o privire încă lucidă înapoi la portretistica mea dramatică, de la al cărei debut așa-zis „oficial” se poate număra aproape jumătate de secol, începută cu „Jucătorul de șah”, nu cred să greșesc când spun că și-a continuat drumul – nu totdeauna menționat fără ironie – „rectiliniu” printre îndrumările dogmatice ale stalinismului, printre mode și evoluții ulterioare încercând să reziste prin picturalitate fără vârstă sau prin expresivitate care să invite la tăcere și meditație.

Călcătoreasă, 1969

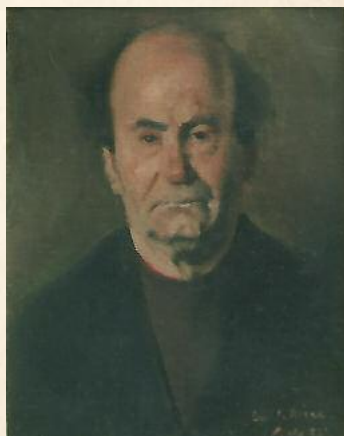
ulei pe carton, 50 x 35 cm,
semnat, datat dr. jos cu ocru
Muzeul de Artă Craiova

15

Portret de femeie, 1941

ulei pe pânză, 69 x 55 cm, semnat,
datat dr. sus cu negru
Muzeul de Artă Craiova

Portretul I. Mirea, 1971

ulei pe carton, 44 x 34 cm,
semnat dr. jos cu alb
Muzeul de Artă Craiova

Portret (M. C.), 1982

ulei pe pânză, 81,5 x 61 cm, semnat,
datat dr. jos cu roșu
donația C. Baba

Mihail Sorbul, 1956

ulei pe pânză, 82 x 11 cm semnat,
datat dr. jos cu roșu
Muzeul de Artă Craiova

16

În ciuda evenimentelor ce am traversat la mijlocul vieții, am făcut totuși pictura ce mi-a plăcut s-o fac și în care credeam așa cum cred și astăzi, pictură de singurătate adresată cu predilecție unui etern anonim uman; afinitățile puternice, rămase din anii copilăriei și adolescenței până azi, sunt legate de câteva mari drame ale picturii: delirul extatic al lui El Greco, conflictul umbră-lumină rembrandtian, monștrii și coșmarele goyești, luciditatea insolită a transei lui Van Gogh, lumina interioară a pânzelor lui Luchian și Tonitza.

Soția artistului, 1971

ulei pe carton, 48,5 x 40 cm,
semnat, datat dr. sus cu negru
Muzeul de Artă Craiova

Eu jucându-mă de-a Rembrandt (1985) Danae

pastel de ulei, 26,5 x 22,5 cm
(nesemnat și nedatat)
Muzeul de Artă Craiova

Modele (1964)
tempera, 44 x 42 cm,
(nesemnat și nedatat)
Muzeul de Artă Craiova

Spaima, 1979 (studiu de portret)
pastel de ulei, 31 x 26 cm, semnat,
datat dr. sus cu negru
Muzeul de Artă Craiova

... nu mi-aș fi putut imagina starea de spirit în care voi încheia drumul meu de artist prin istoria secolului. Între timp o lume s-a prăbușit și alta se chinuie să se refacă. Am ieșit dintr-un coșmar sperând într-un miracol și am intrat într-un haos în care ne-am rătăcit unii de alții.

17

Retragerea totală în lumea singurătății mele mi-a oferit, așa cum am mai spus-o, șansa unei transparențe care mă face să văd prin oameni și obiecte altă lume decât cea ascunsă în febra orgoliilor și a sărmanelor ambiției de a învinge și a cuceri...

1907 (studiu), 1951
tempera, 40 x 56 cm, semnat,
datat dr. jos cu negru
Muzeul de Artă Craiova

Pagină de caiet, 1971
tuș, 24 x 13 cm, semnat,
datat dr. cu negru
Muzeul de Artă Craiova

Examenul conștiințelor e poate cel mai cumplit impas al zilelor noastre. Am impresia că nu-l mai poate trece nimeni. Moralitatea îți poate fi ușor contestată cu probe și martori iar profesionalismul pus la îndoială, dacă e nevoie, de noii controlori de calitate sau de profit care îți decid soarta ta de creator.

Uneori am senzația stranie a reîntoarcerii în timp și a perpetuei inutilități. La nouăzeci de ani nu te mai întrebi unde îți este locul. Lângă cei tineri, pe care îi auzi venind, nu ai ce căuta. În marșul forțat al generațiilor de mijloc nu te poți găsi. Lângă cei bătrâni locul e pustiu, unde au fost ei nu mai e nimeni. Mi-a rămas doar... „piatra albă pe care s-adorm înconjurat de vise...”.

18

Spaima, 1985

ulei pe carton, 43,5 x 43 cm
semnat, datat dr. jos cu gri
donația C. Baba

Regele nebun (1984)

ulei pe carton, 44 x 43 cm
nesemnat, nedatat
donația C. Baba

George Enescu, 1993
ulei pe pânză, 155 x 98 cm,
semnat, datat dr. jos cu negru
donația C. Baba